

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir Bozdağ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Pero DUNDAR

Mardin Milletvekili

Türkiye'deki cezaevlerinde tutukluların maruz kaldıkları hak ihlalleri ve işkenceler ulusal-uluslararası birçok insan hakları kurumu tarafından defalarca kez rapor haline getirilmiş, derhal hak ihlallerinin son bulması çağrısında bulunulmuştur. Ancak bu durumun sonlandırılması bir yana cezaevlerindeki hak ihlalleri her geçen gün büyümektedir. Bu uygulamalar neticesinde birçok hasta tutuklu, cezaevinde yaşamını yitirmektedir, son olarak da Kürt siyasetçi Mehmet Candemir Giresun Espiye L Tipi Cezaevi'nde geçirdiği kalp krizi sonucunda yaşamını yitirmiştir.

Özgürlükçü Hukukçular Derneği Van Şubesi, Van TUHAY-DER ve Van Barosu Hapishane Komisyonu'nun Karadeniz Bölge Cezaevleri'ndeki Hak İhlallerini sıraladıkları raporu kamuoyu ile paylaşılmıştır. Rapor kapsamında ziyaret gerçekleştirilerek incelemelerin ve tutuklularla görüşmelerin yapıldığı cezaevleri, Bafra T Tipi Cezaevi, Giresun Espiye L Tipi Cezaevi, Trabzon Beşikdüzü T Tipi Cezaevi, Rize Kalkandere L Tipi Cezaevi, Bayburt M Tipi Cezaevi, Erzurum H Tipi Cezaevi, Dumlupınar 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi ve Erzurum Oltu T Tipi Cezaevi'dir.

Raporda başlıca hak ihlalleri; tutukluların sağlık hizmetlerine erişimlerinin ağız içi arama ve kelepçeli muayene dayatmasıyla engellendiği, cezaevi girişlerinde çıplak arama yapıldığı, ayakta sayım zorlamasında bulunulduğu, oda aramalarının sık sık ve amacını aşan şekillerde yapıldığı, keyfi hücre cezalarının verildiği, pandemi sebebiyle durdurulan kurs, atölye, spor gibi etkinliklere hala izin verilmediği, kantindeki ürünlerin sınırlı ve fiyatlarının çok yüksek olduğu, Yeni Yaşam, Birgün, Evrensel başta olmak üzere birçok gazete ve yayına ulaşımının engellendiği, dilekçe haklarının engellendiği, havalandırma ve odalara kameralar yerleştirildiği, Meclis TV dahil birçok kanalı izlemelerinin engellendiği, radyolarına idarece el konulduğu, Kürtçe mektuplar dahil Kürtçe hiçbir yayına izin verilmediği, kişi başı kitap kotası konulduğu, kargoların yalnızca 2 ayda bir teslim edildiği, görüntülü konuşma haklarının kullandırılmadığı, yemeklerin çok az verildiği şeklinde sıralanmıştır.

Söz konusu raporda, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından keyfi gerekçelerle infazları ertelenen tutukluların yaşadıkları hak ihlallerine de ayrıca yer verilmiş; Nevzat Çelik, Metin Gümüş, Sinan Salhan, Gökhan Gümüş, Serkan Erkuş, İzettin Sevilgen, Cumhuriyet Atas, Delila Roj Erkmen, Ayfer Başlık, Gurbet Ceylan, Ela Kamış, Neslihan Çetin, Sevdâ Ağırca, Sibel Kaya, Şehriban Akdere, Serfiraz Demire, Gülsüm Koç, Mülkiye Doğan ve Fecriye Benek tahliyeleri engellenen tutuklular olarak belirtilmişlerdir.

Hasta tutukluların tahliye olmalarının ve tedavilerinin uygun şartlarda yapılmasının, Adli Tıp Kurumu'nun "cezaevinde kalabilir" raporlarıyla ve cezaevi idarelerinin keyfi uygulamalarıyla, engellendiği özellikle son dönemde kamuoyuna sıkça yansıyan bilgiler arasındadır. Son raporda da bu isimlerden bazıları; Bilal Akbaş, Selami Keleş, Ramazan Eroğlu, Şehmuz Koç, Mehmet Emin Susun, Seyit Narin, Nurettin Erdemci, Süphan Çabuk, Burhanettin Şahin, Naci Acar şeklinde sıralanmıştır.

Bu bağlamda;

- 1.) Hasta tutukluların tahliyelerine dönük bir çalışma neden yapılmamaktadır? Bu konuyu gündeminize almayı düşünüyor musunuz?
- 2.) İnfazları dolan tutukluların tahliyeleri neden engellenmektedir?
- 3.) Tutukluların sağlık hizmetlerine erişimleri neden engellenmektedir?
- 4.) Tutukluların istedikleri gazete ve yayınlara ulaşmalarının engellenmesinin sebebi nedir?
Tutukluların Meclis TV izlemesinin önüne neden geçilmektedir? Kürtçe mektup ve yayınlara erişimin engellenmesinin hukuki dayanağı nedir?
- 5.) Cezaevlerindeki hak ihlallerinin sonlandırılması gibi bir gündeminiz var mıdır?